

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

JULIANE KOKOTT

της 1ης Φεβρουαρίου 2007<sup>1</sup>

**I — Εισαγωγή**

προσβαλλόμενη απόφαση αφορά ατομικά τη Sniace.

1. Όταν η Επιτροπή εγκρίνει ενίσχυση ή δεν προβάλλει αντιρρήσεις συναφώς, ανακύπτει το ερώτημα υπό ποιες προϋποθέσεις ενδεχόμενοι ανταγωνιστές του δικαιούχου μπορούν να προσφύγουν κατά της αποφάσεως αυτής. Συναφώς, είναι, κατά κανόνα, αμφίβολο αν η έγκριση της ενισχύσεως αφορά ατομικά τον ανταγωνιστή.

**II — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία**

2. Πράγματι, οι διάδικοι στην υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως διαφωνούν ως προς το αν η απόφαση 2001/102/EK της Επιτροπής, της 19ης Ιουλίου 2000, σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Αυστρία στην Lenzing Lyocell GmbH & Co. KG (στο εξής: Lenzing Lyocell)<sup>2</sup> (στο εξής: η προσβαλλόμενη απόφαση), αφορά ατομικά τη Sociedad nacional de Industrias y Aplicaciones de Celulosa Española SA (στο εξής: Sniace). Το Πρωτοδικείο αρνήθηκε, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση<sup>3</sup>, να αναγνωρίσει ότι η

3. Το Πρωτοδικείο περιγράφει τις οικείες επιχειρήσεις στις σκέψεις 1 και 2 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως ως εξής:

«1. Η Sniace, SA (στο εξής: προσφεύγουσα) είναι ισπανική εταιρία με κύριες δραστηριότητες την παραγωγή και πώληση τεχνητών και συνθετικών ινών, κυτταρίνης, ινών κυτταρίνης (ασυνεχείς ίνες βισκόζης), συνεχούς νήματος πολυαμιδίου, μη υφασμένης τσόχας καθώς και θεϊκού νατρίου, τη δασική εκμετάλλευση και τη συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

1 — Γλώσσα πρωτοτύπου: η γερμανική.

2 — ΕΕ 2001, L 38, σ. 33.

3 — Απόφαση της 14ης Απριλίου 2005, T-88/01, Sniace κατά Επιτροπής (Σύλλογη 2005, σ. II-1165).

2 Η Lenzing Lyocell GmbH & Co. KG (στο εξής: LLG) είναι αυστριακή εταιρία, θυγατρική της αυστριακής εταιρίας Lenzing AG, η οποία παράγει, ιδίως, ίνες βισκόζης και modal. Η LLG έχει δραστηριοποιηθεί στην παραγωγή και πώληση lyocell, ενός νέου τύπου ίνας κατασκευασμένης από φυσική κυτταρινόμαζα. Η ίνα αυτή παράγεται επίσης από τη βρετανική εταιρία Courtaulds plc, η οποία ασκεί εμπορικές δραστηριότητες υπό την επωνυμία Tencel.»

#### «Άρθρο 1

Η ενίσχυση την οποία χορήγησε η Αυστρία στην Lenzing Lyocell GmbH & Co. KG (LLG), Heiligenkreuz, μέσω της χορήγησης εγγυήσεων ύψους 35,80 εκατομμυρίων ευρώ [εγγύηση από σύμπραξη ιδιωτικών και δημόσιων τραπεζών ανερχόμενη σε 21,8 εκατομμύρια ευρώ και τρεις εγγυήσεις από την εταιρία Wirtschaftspark Heiligenkreuz Servicegesellschaft mbH (WHS) ανερχόμενες σε 1,4 εκατομμύρια ευρώ, 10,35 εκατομμύρια ευρώ και 2,25 εκατομμύρια ευρώ], μέσω τιμής μεταβίβασης γαιών ύψους 4,4 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο για την απόκτηση 120 εκταρίων βιομηχανικής γης, μέσω εγγυήσεων σταθερών τιμών από το ομόσπονδο κράτος Burgenland για την παροχή μέσων λειτουργίας και μέσω της χορήγησης ενίσχυσης αγνώστου ποσού υπό τη μορφή δημιουργίας υποδομών προοριζόμενων για την εταιρία δεν αποτελεί ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ.

4. Οι Αυστριακές αρχές χορήγησαν στη Lenzing Lyocell από το 1995 ενισχύσεις για την ανέγερση εργοστασίου για την παραγωγή lyocell στο ομόσπονδο κράτος Burgenland. Αφού η Επιτροπή δεν προέβαλε αρχικώς καμία αντίρρηση, κίνησε το 1998 τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, για να διαπιστώσει αν οι ενισχύσεις συνάδουν προς το κοινοτικό δίκαιο. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η Sniace υπέβαλε παρατηρήσεις δύο φορές.

#### Άρθρο 2

5. Στις 19 Ιουλίου 2000, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση<sup>4</sup>. Κατά την απόφαση εκείνη, η Lenzing Lyocell διατηρεί τα διάφορα πλεονεκτήματα που της χορηγήθηκαν. Το διατακτικό της αποφάσεως έχει ως εξής:

Η ενίσχυση την οποία είχε χορηγήσει η Αυστρία στην LLG μέσω της χορήγησης εγγύησης ύψους 14,5 εκατομμυρίων ευρώ από τη WiBAG συμφωνεί με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις εγγυήσεις που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή με τον αριθμό N 542/95.

4 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 2.

Η περιβαλλοντική ενίσχυση ύψους 5,37 εκατομμυρίων ευρώ συμφωνεί με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη χορήγηση περιβαλλοντικών ενισχύσεων που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή με τον αριθμό Ν 93/148.

### III — Αιτήματα

8. Με την αναίρεσή της η Sniace ζητεί από το Δικαστήριο,

#### Άρθρο 3

Οι επιμέρους ενισχύσεις τις οποίες είχε χορηγήσει η Αυστρία υπό τη μορφή ενίσχυσης ανερχόμενης σε 0,4 εκατομμύρια ευρώ για την απόκτηση γης και υπό τη μορφή αφανούς συμμετοχής ανερχόμενης σε 21,8 εκατομμύρια ευρώ είναι συμβατές με την κοινή αγορά.»

6. Κατά της αποφάσεως αυτής, η Sniace άσκησε προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου. Υπέρ της Επιτροπής, καθής, παρενέβησαν η Lenzing Lyocell, το ομόσπονδο κράτος Burgenland και η Δημοκρατία της Αυστρίας.

7. Το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή ως απαράδεκτη επειδή η έγκριση της ενισχύσεως δεν αφορά ατομικά τη Sniace. Στο πλαίσιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας διεδραμάτισε απλώς δευτερεύοντα ρόλο και η θέση της στην αγορά δεν επηρεάστηκε αισθητά επειδή το Lyocell που παράγεται αποκλειστικά από τη Lenzing Lyocell δεν βρίσκεται σε ανταγωνισμό με τη βισκόζη που παράγει η Sniace.

— να ανατρέψει την απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 14ης Απριλίου 2005, στην υπόθεση T-88/01·

— να δεχθεί τα αιτήματα που υποβλήθηκαν πρωτοδίκως ή, άλλως, να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί της ουσίας της διαφοράς·

— να δεχθεί την αίτηση για τη λήψη μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας που υπέβαλε η αναιρεσείουσα με έγγραφο της 16ης Οκτωβρίου 2001, καθώς και την αίτηση προσωπικής παραστάσεως των διαδίκων, την εξέταση μαρτύρων και τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης που υπέβαλε η αναιρεσείουσα στις 20 Απριλίου 2001·

— να καταδικάσει την αναιρεσίβλητη στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η αναιρεσείουσα πρωτοδίκως.

9. Η Επιτροπή ζητεί αντιθέτως από το Δικαστήριο,

- να απορρίψει τους τρεις πρώτους λόγους αναιρέσεως ως απαράδεκτους ή, επικουρικώς, ως αβάσιμους,
- να απορρίψει τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως ως αβάσιμο,
- να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα,
- ή —επικουρικώς— εάν δεχθεί την αναίρεση, να αναπέμψει τη διαφορά στο Πρωτοδικείο για να αποφανθεί επί της ουσίας της υποθέσεως.

10. Η Lenzing Fibers GmbH (στο εξής: Lenzing Fibers), διάδοχος της Lenzing Lyocell, και η Δημοκρατία της Αυστρίας ζητούν να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της.

#### IV — Εκτίμηση

11. Η Sniaçe προβάλλει τέσσερις λόγους αναιρέσεως. Το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη εφόσον, πρώτον, δεν δέχθηκε ότι υπήρξε αισθητή επιδείνωση της θέσεως της Sniaçe στην αγορά και, δεύτερον, θεώρησε τη συμμετοχή της Sniaçe στη διαδικασία ελέγχου δευτερεύουσα. Τρίτον, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προσέβαλε το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, η Sniaçe προσάπτει υποτιθέμενη άνιση μεταχείριση έναντι της Lenzing Lyocell επειδή το Πρωτοδικείο δέχθηκε προσφυγή της μητρικής εταιρίας του ομίλου Lenzing AG (στο εξής: όμιλος Lenzing) σχετικά με την έγκριση ενισχύσεων υπέρ της Sniaçe<sup>5</sup>.

*Α — Επί του ζητήματος αν η απόφαση αφορά ατομικά την αναιρεσείουσα*

12. Πριν εξετασθούν κατ' ιδίαν οι ως άνω λόγοι αναιρέσεως, επιβάλλονται ορισμένες προκαταρκτικές παρατηρήσεις ως προς το αν η απόφαση αφορά ατομικά την αναιρεσείουσα.

13. Κατά πάγια νομολογία, υποκείμενα άλλα από τους αποδέκτες μιας αποφάσεως

<sup>5</sup> — Απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2004, T-36/99, Lenzing AG κατά Επιτροπής (Σύλλογή 2004, σ. II-3597), βλ., συναφώς, και τις προτάσεις μου της 1ης Φεβρουαρίου 2007, C-525/04 P, Ισπανία κατά Lenzing (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Σύλλογή).

μπορούν (ευλόγως) να ισχυριστούν ότι αυτή αφορά ατομικά βάσει του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, μόνον αν τα θίγει λόγω ορισμένων ξεχωριστών ιδιοτήτων τους ή μιας πραγματικής καταστάσεως που τα χαρακτηρίζει σε σχέση με κάθε άλλο πρόσωπο και έτσι τα εξατομικεύει κατά τρόπον ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη μιας αποφάσεως<sup>6</sup>.

14. Οι προϋποθέσεις για να αφορά μια απόφαση ατομικά τους ανταγωνιστές στο δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων διαφέρουν ουσιαστικά ανάλογα με το στάδιο της διαδικασίας και με τον σκοπό για τον οποίο ασκείται η προσφυγή.

15. Το Δικαστήριο συνόψισε προσφάτως, με την απόφαση ARE, υπό ποιες προϋποθέσεις (ενδεχόμενοι) ανταγωνιστές του δικαιούχου μπορούν να ασκήσουν προσφυγή κατά αποφάσεων της Επιτροπής, στο μέτρο που αυτή *χωρίς* να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας κατά το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ δεν αμφισβητεί τη συμβατότητα προς το κοινοτικό δίκαιο κρατικών μέτρων<sup>7</sup>. Συ-

ναφώς υπάρχουν δύο δυνατότητες προσφυγής: αφενός, η προσφυγή μπορεί να έχει ως αντικείμενο τον εξαναγκασμό σε κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, αφετέρου, μπορεί να προσβάλει την απόφαση της Επιτροπής ως προς το βάσιμό της.

16. Εάν η προσφυγή σκοπεί στον εξαναγκασμό σε τήρηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, αρκεί ότι προσφεύγοντες είναι πρόσωπα, επιχειρήσεις ή ενώσεις των οποίων τα συμφέροντα θίγονται *ενδεχομένως*, δηλαδή ιδίως οι ανταγωνιστριες των δικαιούχων της ενισχύσεως επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές ενώσεις<sup>8</sup>. Το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής διευρύνεται συναφώς σημαντικά, για να εξασφαλίσει τα παρεχόμενα στο πλαίσιο της τυπικής διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ διαδικαστικά δικαιώματα ενδεχόμενων ανταγωνιστών<sup>9</sup>.

17. Αντιθέτως, κάτι διαφορετικό ισχύει όταν η προσφυγή που ασκήθηκε κατά αποφάσεως που εκδόθηκε χωρίς επίσημη διαδικασία έρευνας σκοπεί στην ακύρωσή της επί της ουσίας. Τότε δεν αρκεί ότι ο προσφεύγων μπορεί να θεωρηθεί ως δυνάμει ενδιαφερόμενος υπό την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Αντιθέτως, πρέπει να

6 — Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1963, 25/62, Plaumann κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 939 και 942), και της 19ης Μαΐου 1993, C-198/91, Cook κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-2487, σκέψη 20).

7 — Απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2005, C-78/03 P, Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (Συλλογή 2005, σ. I-10737, σκέψεις 34 επ.).

8 — Απόφαση ARE (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψεις 35 επ.).

9 — Απόφαση ARE (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψεις 34 επ.).

αποδείξει ότι η απόφαση τον αφορά ατομικά. Τούτο προϋποθέτει ότι η θέση του στην αγορά επηρεάζεται αισθητά από την ενίσχυση που αποτελεί το αντικείμενο της προσβαλλόμενης αποφάσεως<sup>10</sup>.

18. Το αυστηρότερο αυτό κριτήριο ισχύει και μετά τη διεξαγωγή της επίσημης διαδικασίας έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 88<sup>11</sup>, παράγραφος 2, ΕΚ. Από την απόφαση Cofaz συνάγεται ότι, στην περίπτωση αυτή, η έγκριση ενισχύσεως βάσει επίσημης διαδικασίας έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ αφορά προσφεύγοντα ανταγωνιστή ατομικώς, εάν αυτός στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας διεδραμάτισε ενεργό ρόλο και στο μέτρο που η θέση του στην αγορά επηρεάζεται αισθητά λόγω της ενισχύσεως που αποτελεί αντικείμενο της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Αυτό είναι το κριτήριο βάσει του οποίου πρέπει να κριθεί αν η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά ατομικά τη Sníace.

*B — Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως: αισθητός επηρεασμός της θέσεως στην αγορά*

19. Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως βάλλει κατά της διαπιστώσεως του Πρωτοδικείου

ότι η Sníace δεν επηρεάζεται αισθητά από την ενίσχυση. Το χαρακτηριστικό του αισθητού επηρεασμού σκοπεύει στον εντοπισμό των ανταγωνιστών οι οποίοι εξατομικεύονται μέσω εγκεκριμένης ενισχύσεως κατά τρόπον ώστε να πληρούν τις προϋποθέσεις του παραδεκτού που διατυπώθηκαν στην απόφαση Plaumann<sup>12</sup>. Η ενίσχυση χαρακτηρίζει, επομένως, ανταγωνιστές που έχουν δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής από τον κύκλο όλων των υπολοίπων προσώπων κατά ιδιαίτερο τρόπο και τους εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Το εν λόγω αποτέλεσμα εξατομικεύσεως διακρίνει έναν αισθητό επηρεασμό της θέσεως στην αγορά, ο οποίος παρέχει δικαίωμα, κατά την απόφαση Cofaz, για την άσκηση προσφυγής, από επηρεασμό που δεν είναι αισθητός υπό την έννοια αυτή.

20. Κατ' αρχήν, κάθε πλεονέκτημα που παρέχεται επιλεκτικά σε συγκεκριμένους επιχειρηματίες επηρεάζει τη θέση στην αγορά όλων των ανταγωνιστών οι οποίοι δεν απολαύουν του πλεονεκτήματος αυτού. Η θέση τους στην αγορά επηρεάζεται, άλλωστε, θετικά ή αρνητικά και από πολλούς άλλους παράγοντες. Κατά συνέπεια, το γεγονός και μόνον ότι ένα μέτρο μπορεί να επηρεάσει τις σχέσεις ανταγωνισμού στην οικεία αγορά δεν αρκεί για να θεωρηθεί ότι το μέτρο αυτό αφορά ατομικά κάθε επιχει-

<sup>10</sup> — Απόφαση ARE (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψεις 68 επ., λιγότερο σαφής διατύπωση στη σκέψη 37).

<sup>11</sup> — Απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 1986, 169/84, Cofaz κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 391, σκέψη 25).

<sup>12</sup> — Αποφάσεις Plaumann κατά Επιτροπής και Cook κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσες αμφότερες στην υποσημείωση 6.

ρηματία, ο οποίος τελεί σε ανταγωνιστική σχέση με τον δικαιούχο του μέτρου<sup>13</sup>.

του ανταγωνισμού που προκαλούν, εξατομικεύουν συγκεκριμένους ανταγωνιστές<sup>15</sup>.

21. Αντιθέτως μπορεί να θεωρηθεί ότι η ενίσχυση εξατομικεύει τον ανταγωνιστή μόνον εάν η ενίσχυση ευνοεί τον αποδέκτη έναντι του ανταγωνιστή κατά τρόπον ώστε ο παράγων αυτός αποκτά ιδιαίτερη θέση. Η ιδιαίτερη θέση πρέπει να παρέχει στον κοινοτικό δικαστή τη δυνατότητα να διαχωρίσει τις συνέπειες του πλεονεκτήματος για τον αποδέκτη από τους άλλους παράγοντες που επηρεάζουν τη θέση στην αγορά του προσφεύγοντος ανταγωνιστή και να προσδίδει σ' αυτούς ίδιον βάρος για τον ανταγωνιστή. Κατά τον τρόπο αυτόν μπορεί να ερμηνευθεί η διατύπωση του Πρωτοδικείου στη διάταξη Deutsche Post και DHL, ότι ο προσφεύγων οφείλει να αποδείξει *τον βαθμό κατά τον οποίο επηρεάζεται* η θέση του στην αγορά<sup>14</sup>.

22. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ορθώς τονίζει ότι ο αισθητός επηρεασμός της θέσεως στην αγορά προσφεύγοντος ανταγωνιστή δεν πρέπει να συγχέεται με την —ενίοτε μόνον επαπειλούμενη— νόθευση του ανταγωνισμού κατά το άρθρο 87 ΕΚ, η οποία είναι ένα χαρακτηριστικό απαγορευόμενης ενισχύσεως. Η απαγόρευση των ενισχύσεων δεν περιορίζεται δηλαδή σε ενισχύσεις οι οποίες, λόγω της νοθεύσεως

23. Επομένως, πρέπει να ληφθούν υπόψη η δομή της εκάστοτε αγοράς και η συνέπεια της υποτιθέμενης ενισχύσεως<sup>16</sup>. Το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, λαμβάνει ως αφετηρία ότι οι ενισχύσεις προωθούν αποκλειστικά ένα εργοστάσιο προοριζόμενο για την παραγωγή Iyocell και ότι η Sniace δεν παρασκευάζει αυτό το υλικό ούτε σχεδιάζει να πράξει κάτι τέτοιο στο μέλλον. Περαιτέρω, στις σκέψεις 62 έως 78, διαπιστώνει ότι το Iyocell και η βισκόζη την οποία παράγει η Sniace δεν βρίσκονται σε ανταγωνιστική σχέση. Η ενίσχυση στη Lenzing Iyocell για την παραγωγή Iyocell δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να θίγει ουσιωδώς τη θέση της Sniace στην αγορά<sup>17</sup>. Το Πρωτοδικείο στηρίζεται, κατ'ουσίαν, στις διαφορετικές ιδιότητες αμφοτέρων των ινών, τις οποίες δεν αμφισβητεί πλέον η Sniace, ιδίως στην υψηλότερη τιμή του Iyocell.

13 — Απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 1969, 10/68 και 18/68, Eridania κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 159, σκέψεις 7/8).

14 — Διάταξη του Πρωτοδικείου της 27ης Μαΐου 2004, T-358/02 (Συλλογή 2004, σ. II-1565, σκέψη 37).

15 — Βλ., συναφώς, τη διάταξη της 21ης Φεβρουαρίου 2006, C-367/04 P, Deutsche Post και DHL κατά Επιτροπής (δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, διαθέσιμη μόνο στη γερμανική και στη γαλλική γλώσσα, σκέψη 47).

16 — Πράγματι το Πρωτοδικείο στην απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2006, T-146/03, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid και Federación Catalana de Estaciones de Servicio κατά Επιτροπής (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή — Συλλογή 2006, σ. II-98\*, σκέψεις 50 επ.) όσον αφορά ενίσχυση υπέρ πρατηρίων υγρών καυσίμων αναφέρθηκε στους εκάστοτε *τοπικούς* ανταγωνιστές του δικαιούχου που εκμεταλλεύεται το πρατήριο.

17 — Τούτο αντιστοιχεί, άλλωστε, και στην εκτίμηση της Επιτροπής στην αιτιολογική σκέψη 52 της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθώς και στην απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2001, με την οποία μια συγκέντρωση κηρύσσεται ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και τη λειτουργία της Συμφωνίας για τον EOX (COMP/M.2187 — CVC/Lenzing, ΕΕ της 19ης Μαρτίου 2004, L 82, σ. 20, αιτιολογικές σκέψεις 54 επ.).

1. Επί της εκτιμήσεως των αποδείξεων εκ μέρους του Πρωτοδικείου

24. Η Sniaice προβάλλει άλλωστε —όπως και πρωτοδικώς— ότι η Lenzing Lyocell διέθετε στην αγορά Substandard-Lyocell, δηλαδή εμπόρευμα κατώτερης ποιότητας, καθώς και την προβισκόζη, ένα μίγμα ινών από Lyocell και βισκόζη. Αμφότερα τα προϊόντα βρίσκονται σε ανταγωνιστική σχέση με τη βισκόζη που παράγει η Sniaice.

25. Όπως ρητώς αναγνωρίζει η Sniaice, το ένδικο μέσο της αιτήσεως αναίρεσεως περιορίζεται, κατά το άρθρο 225 ΕΚ και το άρθρο 58, παράγραφος 1, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, σε νομικά ζητήματα. Για τη διαπίστωση και την εκτίμηση των ασκούντων επιρροή πραγματικών περιστατικών καθώς και για την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων αρμόδιο είναι μόνο το Πρωτοδικείο. Η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών μέσων δεν αποτελεί, υπό την επιφύλαξη της παραμορφώσεώς τους, νομικό ζήτημα που μπορεί να υποβληθεί στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο αιτήσεως αναίρεσεως<sup>18</sup>.

26. Όπως τονίζουν η Επιτροπή και η Αυστρία, οι ενστάσεις της Sniaice σε σχέση με τον ανταγωνισμό μεταξύ Lyocell και βισκόζης αφορούν, εν πάση περιπτώσει, αποκλειστικά τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών από το Πρωτοδικείο. Κατά συνέπεια, είναι παραδεκτές μόνο στο μέτρο που η Sniaice προσάπτει στο Πρωτοδικείο παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών ή των αποδεικτικών μέσων.

27. Το Δικαστήριο διευκρίνισε προσφάτως ότι παραμόρφωση του περιεχομένου των αποδεικτικών μέσων υπάρχει όταν, χωρίς να διεξαχθούν νέες αποδείξεις, προκύπτει ότι η εκτίμηση των προσκομισθέντων αποδεικτικών στοιχείων είναι προδήλως εσφαλμένη<sup>19</sup>.

28. Σύμφωνα με τη διαπίστωση αυτή, είναι βάσιμη η αιτίαση της Sniaice ότι το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, κακώς διαπίστωσε ότι από τα στοιχεία της δικογραφίας δεν καθίσταται δυνατό να συναχθεί η ύπαρξη διαφορετικών ποιοτήτων Lyocell. Πράγματι, από ένα άρθρο για την ημερίδα της Lenzing Lyocell, το οποίο η Sniaice επισυνάπτει ως παράρτημα

18 — Βλ., στο δίκαιο των ενισχύσεων, την απόφαση της 1ης Ιουνίου 2006, C-442/03 P και C-471/03 P, Ρ&Ο European Ferries [Vizcaya] κατά Επιτροπής και Diputación Foral de Vizcaya κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. I-4845, σκέψη 60), καθώς και γενικότερα τις αποφάσεις της 11ης Φεβρουαρίου 1999, C-390/95 P, Antillean Rice Mills κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-769, σκέψη 29), της 15ης Ιουνίου 2000, C-237/98 P, Dorsch Consult (Συλλογή 2000, σ. I-4549, σκέψεις 35 επ.), και της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 49).

19 — Απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2007, C-229/05 P, ΡΚΚ και ΚΝΚ κατά Συμβουλίου (Συλλογή 2007, σ. I-439, σκέψη 37). Για την προηγούμενη διατύπωση βλ. αποφάσεις της 28ης Μαΐου 1998, C-8/95 P, New Holland Ford κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-3175, σκέψη 72), και της 6ης Απριλίου 2006, C-551/03 P, General Motors Nederland και Opel Nederland κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. I-3173, σκέψη 54).

17 στο δικόγραφο της προσφυγής, προκύπτει ότι η Lenzing Lyocell έχει αναπτύξει διάφορα είδη ινών από lyocell, οι οποίες έχουν διαφορετικές ιδιότητες.

τον όμιλο Lenzing, δραστηριοποιείται μόνον ένας ακόμη όμιλος, η Acordis<sup>20</sup>.

29. Εν πάση περιπτώσει, το σφάλμα αυτό δεν είναι καθοριστικό για την ορθότητα της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επειδή η ύπαρξη διαφόρων ειδών lyocell δεν στηρίζει τον ισχυρισμό ότι η Lenzing Lyocell πράγματι διαθέτει στην αγορά lyocell κατώτερης ποιότητας, το οποίο βρίσκεται σε ανταγωνιστική σχέση από απόψεως τιμής με τη βισκόζη.

30. Περαιτέρω, η Sniace προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι στις σκέψεις 74 έως 77 δεν εξέτασε επαρκώς τον ανταγωνισμό που φέρεται ότι υφίσταται μεταξύ βισκόζης και προβισκόζης, ενός μίγματος από lyocell και viskose. Η σχετική επιχειρηματολογία εξαντλείται, εν τούτοις, στην προβολή της υπάρξεως προβισκόζης. Αντιθέτως, η Sniace δεν καταδεικνύει ότι ήδη τα προσκομισθέντα πρωτοδικώς αποδεικτικά μέσα αποδεικνύουν την ύπαρξη ανταγωνισμού μεταξύ προβισκόζης και βισκόζης.

31. Από τη δημοσιευθείσα τον Μάρτιο του 2004 απόφαση της Επιτροπής στο πλαίσιο διαδικασίας συγκεντρώσεως που αφορούσε τον όμιλο Lenzing, στην οποία παραπέμπει η Sniace, δεν προκύπτει κάτι διαφορετικό. Βεβαίως είναι ορθό ότι ο όμιλος Lenzing επιχείρησε κατά τη διαδικασία συγκεντρώσεως να αποδείξει ότι το lyocell και η βισκόζη ανήκουν στην ίδια αγορά. Δεν μπόρεσε όμως να το αποδείξει επειδή η Επιτροπή διαπίστωσε, με την απόφαση εκείνη, ότι υπάρχει χωριστή αγορά για τις ίνες lyocell, στην οποία, παράλληλα προς

32. Δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη στην παρούσα διαδικασία οι εκτιμήσεις της αρμόδιας για τις συγκεντρώσεις αρχής του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά την απόκτηση της ανταγωνιστικής παραγωγής του lyocell από τον όμιλο Lenzing. Η αρχή αυτή δέχθηκε μεταγενέστερα ότι το lyocell μπορεί να αντικατασταθεί από άλλες ίνες<sup>21</sup>. Η Sniace δεν προέβαλε τεκμηριωμένα τα επιχειρήματα αυτά ούτε τα χρησιμοποίησε προκειμένου να δείξει ότι σε σχέση με τις διάφορες εφαρμογές επηρεάζεται ουσιωδώς η θέση της στην αγορά. Κατά συνέπεια, δεν αποτελούν αντικείμενο της υπό κρίση διαδικασίας.

33. Επομένως, δεν μπορεί να διαπιστωθεί ότι το Πρωτοδικείο, καθόσον αρνήθηκε να αναγνωρίσει την ύπαρξη άμεσης ανταγωνιστικής σχέσεως μεταξύ βισκόζης και lyocell, παραμόρφωσε αποδεικτικό μέσο. Το εν λόγω σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

20 — Απόφαση CVC/Lenzing (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 17, αιτιολογικές σκέψεις 230 επ.).

21 — Απόφαση του Office of Fair Trading της 6ης Σεπτεμβρίου 2004, Lenzing/Tencel, <http://www.oft.gov.uk/NR/rdonlyres/083EBE4F-28E5-4E0C-99EA-02007CBA5275/0/Lenzing.pdf>, σημεία 10 επ.

2. Επί της ανταγωνιστικής σχέσεως μεταξύ της Sniaice και του ομίλου Lenzing

34. Η Sniaice υποστηρίζει περαιτέρω την άποψη ότι το Πρωτοδικείο ουδόλως εκτίμησε διάφορες ενδείξεις σχετικά με την εξατομίκευσή της μέσω της εγκρίσεως της ενισχύσεως. Όπως ο όμιλος Lenzing, αποτελεί τμήμα κλειστού κύκλου κατασκευαστών ινών κυτταρίνης και μια εκ των τριών ανταγωνιστριών επιχειρήσεων οι οποίες έλαβαν μέρος στη διαδικασία εξετάσεως των ενισχύσεων προς τη Lenzing Lyocell κατά το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Και η Επιτροπή έκρινε, στην 45η αιτιολογική σκέψη της αποφάσεώς της, ότι οι ενισχύσεις προς τη Lenzing Lyocell θα μπορούσαν ενδεχομένως να επηρεάσουν την οικονομική θέση ανταγωνιστών σε άλλα κράτη μέλη. Όπως επίσης αναγνώρισε η Επιτροπή, υπάρχει στην αγορά αυτή υπερπαραγωγικότητα<sup>22</sup>. Τέλος, η Sniaice θεωρεί ότι απέδειξε, πρωτοδίκως, ότι υπέστη ζημίες λόγω της ενισχύσεως στη Lenzing Lyocell.

35. Εν πάση περιπτώσει, το επιχείρημα αυτό στερείται σημασίας. Κατά συνέπεια, η έλλειψη ρητής εξετάσεως δεν αποτελεί πλημμέλεια της αιτιολογίας<sup>23</sup>.

22 — Η Sniaice αναφέρεται συναφώς στην ανακοίνωση για την κίνηση της διαδικασίας έρευνας κατά το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ και στην προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 17 απόφαση περί συγκεντρώσεως, πλην όμως η Επιτροπή προβαίνει στη διαπίστωση αυτή και στην αιτιολογική σκέψη 45 της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

23 — Βλ. αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 2001, C-274/99 P, Connolly κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. I-1611, σκέψη 121), και της 11ης Σεπτεμβρίου 2003, C-197/99 P, Βέλγιο κατά Επιτροπής [Forges de Clabecq] (Συλλογή 2003, σ. I-8461, σκέψη 81), καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Léger στην προαναφερθείσα υπόθεση, σημείο 68.

36. Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι η ενίσχυση ευνόησε άμεσα μόνο την παραγωγή Lyocell, ότι η Sniaice δεν παράγει το προϊόν αυτό, αλλά βισκόζη, και ότι μεταξύ της βισκόζης και του Lyocell δεν υφίσταται άμεση ανταγωνιστική σχέση.

37. Οι παρατηρήσεις που διατύπωσε η Sniaice δεν αφορούν την αγορά για το Lyocell. Κατά συνέπεια, δεν μπορούν να ασκήσουν επιρροή παρά μόνο στο μέτρο που μια ενίσχυση για την παραγωγή του Lyocell μπορεί να επηρεάσει αισθητά τη θέση στην αγορά παραγωγού, ο οποίος παράγει ίνες κυτταρίνης για άλλες αγορές. Προς τούτο θα ήταν αναγκαίο η ενίσχυση η οποία χορηγείται εντός αγοράς στην οποία δεν ασκεί δραστηριότητες ο ανταγωνιστής του δικαιούχου της ενισχύσεως, να αναπτύσσει έναντι του ανταγωνιστή σε άλλες αγορές τόσο έντονη ενέργεια, ώστε να εξατομικεύει τον ανταγωνιστή αυτόν κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη της αποφάσεως περί εγκρίσεως.

38. Εν πάση περιπτώσει, οι ισχυρισμοί της Sniaice δεν περιέχουν καμία ένδειξη περί του ότι η ενίσχυση για την παραγωγή του Lyocell επηρέασε πράγματι άλλες αγορές κατά τον τρόπο αυτόν. Ειδικότερα, δεν απέδειξε ότι υπέστη ζημίες κατά τη διάθεση στην αγορά της βισκόζης λόγω του ανταγωνισμού με το Lyocell. Όπως τονίζει και η Επιτροπή, το έγγραφο που προσκόμισε η Sniaice πρωτοδίκως στηρίζεται πράγματι στο μη αποδεδειγμένο υποθετικό δεδομένο ότι το Lyocell τελεί πράγματι σε άμεση ανταγωνιστική σχέση με τη βισκόζη.

39. Για να αποδείξει, ως ανταγωνιστής του ομίλου Lenzing σε άλλες αγορές, ότι επηρεάζεται αισθητά από την ενίσχυση για την παραγωγή του Iyocell, δηλαδή ότι η σχετική απόφαση την εξατομικεύει, η Sniace θα έπρεπε να αποδείξει τις συνέπειες στις αγορές αυτές. Τέτοιες συνέπειες θα μπορούσαν να προκύψουν για παράδειγμα από —ασφαλώς δύσκολο να αποδειχθούν— διασταυρούμενες επιδοτήσεις μεταξύ του ευνοούμενου τομέα δραστηριότητας και άλλων δραστηριοτήτων του δικαιούχου της ενισχύσεως. Εν πάση περιπτώσει, η Sniace δεν ανέφερε κανένα στοιχείο προς την κατεύθυνση αυτή.

40. Θα μπορούσαν να θεωρηθούν πιθανές και συνέπειες χαρτοφυλακίου<sup>24</sup>, οι οποίες συνίστανται στο ότι ο δικαιούχος προσφέρει προϊόντα της αγοράς των επιδοτούμενων δραστηριοτήτων από κοινού με προϊόντα άλλων αγορών, στις οποίες βρίσκεται σε ανταγωνιστική σχέση με τον προσφεύγοντα ανταγωνιστή. Στην κατεύθυνση αυτή στρέφεται η επιχειρηματολογία για την προβισκόζη και άλλα μίγματα ινών με χρήση του Iyocell. Εν πάση περιπτώσει, η Sniace δεν απέδειξε ότι τα μίγματα αυτά βρίσκονται σε άμεση ανταγωνιστική σχέση με τη βισκόζη που πωλεί η ίδια, ούτε ότι η ανταγωνιστική της θέση θα επηρεαζόταν από ενδεχόμενες συνέπειες χαρτοφυλακίου λαμβανομένων υπόψη των πλεονεκτημάτων για την παραγωγή του Iyocell.

41. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο δεν χρειαζόταν να λάβει θέση επί των ισχυρισμών της Sniace για τη γενική ανταγωνιστική σχέση μεταξύ των παραγωγών κυτταρινικών ινών.

42. Και το σκέλος αυτό του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει, κατά τα ανωτέρω, να απορριφθεί.

*Γ — Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως: συμμετοχή στη διαδικασία*

43. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Sniace βάλλει κατά της διαπιστώσεως, στη σκέψη 59 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι διαδραμάτισε ασημαντο ρόλο στο πλαίσιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας.

44. Εν πάση περιπτώσει, ο λόγος αυτός αναιρέσεως δεν ασκεί επιρροή, δηλαδή είναι «αλυσιτελής λόγος», λόγος αναιρέσεως ο οποίος δεν είναι κατάλληλος για την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκεται με την αίτηση αναιρέσεως. Κατά συνέπεια, είναι αβάσιμος.

45. Πράγματι, από την απόφαση ARE συνάγεται ότι η άσκηση των διαδικαστικών δικαιωμάτων, τα οποία παρέχονται στους μετέχοντες στη διαδικασία κατά το άρθρο 88, παράγραφος 2 ΕΚ, δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την εξατομικεύσή τους κατά τρόπο ανάλογο προς τον αποδέκτη της αποφάσεως περί ενισχύσεως<sup>25</sup>. Με τη συμμετοχή στη διαδικασία αυτή ο ενδιαφερόμενος εκδηλώ-

24 — Βλ., για την έννοια αυτή, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 3ης Απριλίου 2003, T-114/02, Babyliiss κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. II-1279, σκέψη 343).

25 — Απόφαση ARE (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψεις 58 και 69 επ.). Ομοίως η απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Ιουνίου 1996, T-398/94, Kahn Scherppvaart κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-477, σκέψη 42).

νει βεβαίως το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του για το πλεονέκτημα που παρέχεται στον δικαιούχο της ενισχύσεως. Εν τούτοις, το ενδιαφέρον αυτό και μόνον δεν εξατομικεύει τον εν λόγω ενδιαφερόμενο κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη της αποφάσεως περί ενισχύσεως. Κατά συνέπεια, ούτε η ενεργός συμμετοχή στην τυπική διαδικασία ελέγχου θα αρκούσε.

46. Κατά μείζονα λόγο παρέλκει εν προκειμένω η επίλυση της διαφωνίας της Sniace, της Επιτροπής και της Lenzing Fibers ως προς το ζήτημα αν, αντιστρόφως, η εξατομίκευση είναι δυνατή χωρίς ο προσφεύγων ανταγωνιστής να έχει συμμετάσχει στη διαδικασία ελέγχου της Επιτροπής<sup>26</sup>. Το ίδιο ισχύει για το ζήτημα αν μπορούσε εύλογα να αναμένεται από τη Sniace ενεργότερη συμμετοχή στη διαδικασία.

47. Η Sniace προβάλλει περαιτέρω με τον λόγο αναιρέσεως ότι έχει εξατομικευθεί τουλάχιστον όσον αφορά την τήρηση των διαδικαστικών δικαιωμάτων της στη διαδικασία ελέγχου κατά το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Με την έκδοση της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή προσέβαλε τα διαδικαστικά δικαιώματα της Sniace. Επειδή η Επιτροπή μετέβαλε πλήρως την εκτίμησή της ως προς τα εξετασθέντα μέτρα σε σχέση με την ανακοίνωση περί κινήσεως της διαδικασίας και την επέκταση του

ελέγχου και σε άλλα μέτρα, θα έπρεπε να παράσχει στη Sniace την ευκαιρία να διατυπώσει εκ νέου τις απόψεις της πριν από την τελική απόφαση.

48. Ο ισχυρισμός αυτός είναι, εν πάση περιπτώσει, σύμφωνα με το άρθρο 113, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, απαράδεκτος. Κατά τη διάταξη αυτή, η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να μεταβάλει το ενώπιον του Πρωτοδικείου αντικείμενο της δίκης. Η Sniace όμως δεν προέβαλε πρωτοδίκως την εν λόγω υποτιθέμενη διαδικαστική παράβαση. Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η Sniace επέκρινε την αλλαγή απόψεως της Επιτροπής μόνο στο μέτρο που αυτή δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Η αιτίαση περί πλημμέλειας της αιτιολογίας και περί παραλείψεως νέας ακροάσεως αποτελούν όμως διαφορετικούς λόγους ακυρώσεως διοικητικής πράξεως. Κατά συνέπεια, η εξέταση του ισχυρισμού αυτού θα διεύρυνε το αντικείμενο της δίκης στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

49. Εξ άλλου δεν έχει αναγνωρισθεί μέχρι τούδε ότι οι ανταγωνιστές των μετεχόντων στη διαδικασία κατά το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ πρέπει να ακουστούν εκ νέου. Αντιθέτως, τα δικαιώματά τους περιορίζονται, κατά τα άρθρα 6 και 20 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88 ΕΚ]<sup>27</sup>,

26 — Βλ. αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Απριλίου 1995, T-435/93, ASPEC κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1281, σκέψη 64), της 5ης Νοεμβρίου 1997, T-149/95, Ducros κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-2031, σκέψη 34), και της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, T-11/95, BP Chemicals κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-3235, σκέψη 72), και, υπό την αντίθετη έννοια, βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Μαΐου 2000, C-106/98 P, Comité d'entreprise de la Société française de production κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-3659, σκέψη 41), καθώς και τη διάταξη του Δικαστηρίου Deutsche Post και DHL κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 15, σκέψη 41).

27 — ΕΕ L 83, σ. 1.

στην καταγγελία περί ενισχύσεων, στην υποβολή παρατηρήσεων μετά την έναρξη της διαδικασίας καθώς και στην ενημέρωση για την απόφαση της Επιτροπής.

50. Όπως ισχυρίζεται η Lenzing Fibers, η Sníace είχε μάλιστα περαιτέρω την ευκαιρία να υποβάλει παρατηρήσεις επί της μεταβληθείσας εκτιμήσεως της Επιτροπής σε σχέση με τις διαφορετικές αγορές για τη βισκόζη και το lyocell. Σε μια συμπληρωματική ανακοίνωση για τη διαδικασία έρευνας κατά το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, η Επιτροπή ανακοίνωσε πράγματι ότι η βισκόζη και το lyocell είναι δύο διαφορετικά προϊόντα και παρέσχε την ευκαιρία για εκ νέου υποβολή απόψεων<sup>28</sup>.

51. Κατά συνέπεια, και ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

*Δ — Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως: αποτελεσματική ένδικη προστασία*

52. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η Sníace προβάλλει, επικουρικώς, ότι το απαράδεκτο της προσφυγής θα έθιγε το δικαίωμά της για αποτελεσματική ένδικη προστασία.

53. Στο μέτρο, πάντως, που η Sníace υποστηρίζει ότι έχει ήδη αποδείξει τη συνδρομή των προϋποθέσεων του παραδεκτού της προσφυγής, παραπέμπω στα όσα ήδη εξέθεσα. Η Sníace δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση την αφορά ατομικά. Ομοίως, από τη διαδικαστική θέση της Sníace στην κινήσεισ από την Επιτροπή διαδικασία δεν απορρέει δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής.

54. Ακόμη και αν η απόφαση της Επιτροπής, μολονότι δεν αφορά ατομικά τη Sníace, έθιγε τα δικαιώματά της, αυτό δεν θα είχε ως συνέπεια το παραδεκτό προσφυγής ενώπιον των κοινοτικών δικαιοδοτικών οργάνων<sup>29</sup>. Αντιθέτως, στα κράτη μέλη εναπόκειται να προβλέψουν ένα σύστημα ένδικων βοηθημάτων και διαδικασιών προκειμένου να εξασφαλίσουν τον σεβασμό του δικαιώματος για παροχή αποτελεσματικής ένδικης προστασίας<sup>30</sup>. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με την αρχή της ειλικρινούς συνεργασίας που διατυπώνει το άρθρο 5 της Συνθήκης, τα εθνικά δικαστήρια υποχρεούνται να ερμη-

28 — Πρόσκληση για υποβολή παρατηρήσεων κατ' εφαρμογή του άρθρου 88, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ, σχετικά με την ενίσχυση C 61/98 (πρώην NN 189/97) - Lenzing Lyocell GmbH & Co. KG [ΕΕ 1999, C 253, σ. 4 (10)].

29 — Η προπαρατεθείσα από την Επιτροπή διάταξη της 1ης Οκτωβρίου 2004, C-379/03 P, Pérez Escobar κατά Επιτροπής (μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, διαθέσιμη μόνο στην ισπανική και στη γαλλική γλώσσα, σκέψεις 41 επ.) δεν ασκεί επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση, επειδή ο προσφεύγων δεν ήταν ανταγωνιστής της φερομένης δικαιούχου επιχειρήσεως.

30 — Απόφαση της 25ης Ιουλίου 2002, C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores κατά Συμβουλίου (Συλλογή 2002, σ. I-6677, σκέψη 41).

νεύουν και να εφαρμόζουν τους εσωτερικούς δικονομικούς κανόνες που διέπουν την άσκηση των ένδικων βοηθημάτων κατά τρόπον ώστε να μπορεί να παρέχεται η επιβαλλόμενη έννομη προστασία<sup>31</sup>.

μέχρι τούδε διαπιστώσεις δεν θα ήταν παραδεκτή. Εν πάση περιπτώσει, το εθνικό δικαστήριο πρέπει στην περίπτωση αυτή να υποβάλει αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, προκειμένου να εξετασθεί το κύρος της αποφάσεως<sup>36</sup>.

55. Βεβαίως οι ιδιώτες δεν μπορούν, επικαλούμενοι απλώς το άρθρο 87 ΕΚ, να προβάλουν την ασυμβατότητα ενισχύσεως προς το κοινοτικό δίκαιο ενώπιον εθνικού δικαστηρίου και να ζητήσουν από το δικαστήριο αυτό να διαπιστώσει άμεσα ή παρεμπιπτόντως την εν λόγω ασυμβατότητα<sup>32</sup>. Πράγματι, κατά τα άρθρα 87 και 88 ΕΚ, μόνον η Επιτροπή μπορεί να προβεί στη διαπίστωση αυτή<sup>33</sup>.

57. Κατά συνέπεια, οι προϋποθέσεις του παραδεκτού προσφυγής εκ μέρους ανταγωνιστή κατά αποφάσεως περί ενισχύσεως ενώπιον των κοινοτικών δικαιοδοτικών οργάνων δεν παραβιάζουν την αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας.

56. Από αυτό πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να διακριθεί η δυνατότητα να προβληθεί ενώπιον εθνικών δικαστηρίων ο παράνομος χαρακτήρας αποφάσεως της Επιτροπής που εγκρίνει ενίσχυση. Η δυνατότητα αυτή υφίσταται, κατ' αρχήν<sup>34</sup>, εφόσον ο ιδιώτης δεν όφειλε να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως εντός της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής ενώπιον των κοινοτικών δικαστηρίων<sup>35</sup>. Η περίπτωση αυτή δεν συντρέχει εν προκειμένω, διότι η προσφυγή κατά τις

*Ε — Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως: ίση μεταχείριση*

58. Τέλος, η Sniace υποστηρίζει ότι η απόρριψη της προσφυγής ως απαράδεκτης θα συνιστούσε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως. Πράγματι, ο ανταγωνιστής της, ο όμιλος Lenzing, μπορούσε να ασκήσει επιτυχώς προσφυγή κατά αποφάσεως της Επιτροπής η οποία είχε εγκρίνει μέτρα υπέρ της Sniace.

59. Χωρίς να εκτεθούν διεξοδικά οι λεπτομέρειες της άλλης αυτής διαδικασίας, αρκεί

31 — Απόφαση Unión de Pequeños Agricultores κατά Συμβουλίου (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 30, σκέψη 42).

32 — Απόφαση της 22ας Μαρτίου 1977, 78/76, Steinike και Weinlig (Συλλογή τόμος 1977, σ. 171, σκέψη 10), και διάταξη της 24ης Ιουλίου 2003, C-297/01, Sicilcassa και Graci (Συλλογή 2003, σ. 1-7849, σκέψη 47).

33 — Απόφαση Steinike και Weinlig (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 32, σκέψεις 6 επ.).

34 — Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2005, C-148/04, Unicredito Italiano (Συλλογή 2005, σ. 1-11137, σκέψη 43), βλ. και τις αποφάσεις της 21ης Μαΐου 1987, 133/85 έως 136/85, Rau κατά BALM (Συλλογή 1987, σ. 2289, σκέψη 11), και της 14ης Δεκεμβρίου 2000, C-344/98, Masterfoods και HB (Συλλογή 2000, σ. 1-11369, σκέψεις 55 επ.).

35 — Βλ. τις προτάσεις μου της 26ης Οκτωβρίου 2006, C-441/05, Roquette Frères (μη δημοσιευθείσες ακόμη στη Συλλογή, σημείο 33 με περαιτέρω παραπομπές).

36 — Απόφαση Masterfoods, προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 34.

συναφώς η παρατήρηση ότι η ενίσχυση υπέρ της Sniace ευνόησε και την παραγωγή βισκόζης και ότι ο όμιλος Lenzing προσφέρει ομοίως βισκόζη. Λόγω του επηρεασμού που απορρέει από την εν λόγω άμεση ανταγωνιστική σχέση, ορθώς το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η απόφαση αφορούσε ατομικά τον προσφεύγοντα<sup>37</sup>. Επομένως, επειδή οι δύο διαδικασίες δεν είναι όμοιες, δεν μπορεί να διαπιστωθεί παράνομη άνιση μεταχείριση.

ΣΤ — Πρόταση

62. Επομένως, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

## V — Επί των δικαστικών εξόδων

60. Τέλος, η Sniace δεν μπορεί να προβάλει μομφή κατά του Πρωτοδικείου ότι απέρριψε τα αιτήματά της για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Πράγματι, το Πρωτοδικείο είναι αποκλειστικά αρμόδιο να κρίνει την ενδεχόμενη ανάγκη συμπληρώσεως των πληροφοριακών στοιχείων που διαθέτει στις υποθέσεις των οποίων επιλαμβάνεται. Η αποδεικτική ισχύς των στοιχείων της δικογραφίας εμπίπτει στην κυριαρχική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, η οποία, κατά πάγια νομολογία, δεν υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της κατ' αναίρεση δίκης, εκτός αν έχουν παραμορφωθεί τα αποδεικτικά στοιχεία που υποβλήθηκαν στο Πρωτοδικείο ή αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεων του Πρωτοδικείου προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας<sup>38</sup>.

61. Κατά συνέπεια, και αυτός ο λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

63. Σύμφωνα με το άρθρο 122 σε συνδυασμό με τα άρθρα 118 και 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Sniace ηττήθηκε στο πλαίσιο της κατ' αναίρεση δίκης, θα φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής.

64. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 4, τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα, περιλαμβανομένων και των εξόδων της κατ' αναίρεση δίκης<sup>39</sup>. Κατά το τρίτο εδάφιο αυτής της διατάξεως, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ο παρεμβαίνων, ακόμη και αν είναι άλλος από τους αναφερομένους στα προηγούμενα εδάφια, θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα. Στην περίπτωση αυτή, το μέτρο αυτό φαίνεται κατάλληλο για τη Lenzing Fibers. Κατά συνέπεια, η Αυστρία και η Lenzing Fibers θα φέρουν τα έξοδά τους.

37 — Βλ. συναφώς τις προτάσεις μου στην υπόθεση Ισπανία κατά Lenzing (προπαρατεθείσες στην υποσημείωση 4, σημεία 29 επ.).

38 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 2001, C-315/99 P, Ismeri Europa κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου (Συλλογή 2001, σ. I-5281, σκέψη 19), της 7ης Νοεμβρίου 2002, C-24/01 P και C-25/01 P, Glencore και Compagnie Continentale κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-10119, σκέψεις 77 και 78), και της 7ης Οκτωβρίου 2004, C-136/02 P, Mag Instrument κατά ΓΕΕΑ (Συλλογή 2004, σ. I-9165, σκέψη 76).

39 — Απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2002, C-74/00 P και C-75/00 P, Falck κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-7869, σκέψη 191).

## VI — Πρόταση

65. Επομένως, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:

1. Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.
2. Η Sniaze SA φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής.
3. Η Δημοκρατία της Αυστρίας και η Lenzing Fibres GmbH φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.